

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. III. Alia quædam circa reviviscentiam meritorum: Vbi etiam ad
quantum præmium reviviscant.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

omni auxilio supernaturali, & consequenter poenitentia, sine qua nulla esse possent merita, si autem quamvis auxilium supernaturale & poenitentia dentur gratis, merita tamen subsequencia possunt mereri praemium ex iustitia, quod nullus negat, poterunt etiam praecedentia ex eadem reviviscere.

SECTIO TERTIA.

Alia quaedam circa reviviscantiam meritorum: Vbi etiam ad quantum praemium reviviscant.

I. *Probabile videtur, si Deus extrinsecè tantum condonaret peccatum, merita tamen per illud mortificata reditura.*
QUÆRES primò: Si homini, qui post multa bona opera in peccatum lapsus est, Deus extrinsecè condonaret peccatum illud, nullam gratiam infundendo, utrum tunc merita reviviscerent? Pars affirmativa mihi non videtur carere probabilitate; cum enim peccatum sit obex & impedimentum quo minus merita reviviscant, seu habeant vim suam expeditam ad praemium, hoc ablato nihil impedit quo minus vim illam exerant, sicut in rebus physicis contingit, quæ ablato obice, statim effectus suos producunt, ut luminosum remoto corpore opaco producit lucem, lapis ablato impedimento cadit: quando autem communiter Auctores ad reviviscantiam meritorum requirunt gratiam in subiecto, ideo est, quia sine gratia peccatum mortale de facto nunquam remittitur, & consequenter obex sine eâ non tollitur. Si quis tamen ad hoc ut merita reviviscant exigat ultra peccati remissionem, infusionem etiam gratiæ, dicatque, sicut ad hoc ut merita primò dent jus ad praemium, requiritur gratia in subiecto, per quam reddatur ordinis supernaturalis, & persona Deo grata, ita etiam ut merita habitualiter cum hac suâ denominatione expedita remaneant, requiri similiter gratiam in subiecto, non loquatur sine fundamento.

II. *Quæres: Si Deus homini adacto ex inferno daret gratiam, utrum ejus merita reviviscerent.*
QUÆRES secundò: Si Deus animam ex inferno jam liberet, & corpori uniens daret homini illi spiritum poenitentia, utrum tunc antiqua ejus merita reviviscerent? Respondetur, verisimile esse fore ut reviviscerent posita poenitentia & gratia per eam recepta, idque ex iustitia, saltem imperfectâ, seu connaturali exigentia; illa enim merita non fuerunt planè mortua, tum quia ille homo non fuit omnino constitutus in termino, tum quia Deus non statuit absolutè iis non dare praemium, & sicut homo ille post resurrectionem habet viam seu locum per actus novos merendi novum praemium gratiæ & gloriæ, ut Lazaro contigit, qui post resurrectionem plurimos elicit actus meritorios, quod de Enoch etiam & Elia docent communiter Auctores, nempe fore ut ad viam aliquando redeant, & statum mortalem, ac mortali modo iterum inter homines degant, & mereantur, quidni, inquam, sicut non obstante morte, potest quis habere nova merita, non poterunt reviviscere antiqua: illis autem qui sunt per absolutam sententiam & decretum Dei in inferno, merita sunt omnino mortua, quia planè sunt in termino, & Deus ob finalem impenitentiam habet absolutum decretum nunquam dandi prioribus meritis praemium.

R. P. Comptoni Theol. Scholast. Tom. II.

QUÆRES tertio: Si Deus hominem vel Angelum, qui merita aliqua bona prius habuisset, annihilaret, & postea reproduceret, utrum merita redirent? Nihil in hoc statui potest certi: mihi tamen probabile videtur fore ut in eo casu merita reviviscant; verè enim ille homo diceretur multa bona opera exercuisse, & ob illa cœlum promeruisse. Cùm ergo hæc denominatio moralis ei competat, non obstante quod semel fuerit destructus, quidni etiam verè dicentur merita in ipso habere valorem suum moralem in ordine ad praemium. Sed nostrâ in præsentia nil refert quid in his casibus metaphysicis fieret, ut etiam disput. sequente, sect. primâ dicemus de simili casu circa peccatum, utrum scilicet cum subiecto annihilato & postea reproducto redeat.

QUÆRES quarto: Ad quantum praemium reviviscant merita? Dicunt aliqui, solum redire secundum proportionem dispositionis, ut quatuor nimirum si poenitentia sit ut quatuor, reliqua autem omnia merita dicunt deperdi. Hanc sententiam refert Soto in quarto, dist. 16. quæst. 2. art. secundo, atque eam communiter defendi à Thomistis: addit tamen esse falsissimam, & Divo Thomæ adversissimam, Ledesma autem esse erroneam, Suarez relectione citatâ, disp. secunda, sect. 1. dicit esse Sanctis Patribus contrariam. Mordicus tamen eam defendit, Dominicus Banez secundâ secundæ, quæst. 34. articulo sexto, dubio. sexto.

Contra hanc sententiam est primò: nam ut supra vidimus ex Concilio Tridentino, non aliqua solum, sed omnia merita reviviscunt, hoc est habent vim expeditam ad causandum in nobis gratiam & gloriam, ipsorum dignitati respondentem, cum aliud nihil iis desit juxta Concilium ad gloriæ & gratiæ augmentum consequendum, quàm ut quis decedat in gratiâ. Contra secundò: Merita enim juxta Sanctum Thomam propterea non sunt expedita ad praemium, quia est in subiecto obex peccati, ad hoc autem ut iterum vim pristinam recuperent nil aliud requiritur, nisi ut obex auferatur, sed per minimam gratiam auferatur obex, ergo minima posita poenitentia, modò sufficiat ad unum gradum gratiæ in animam inducendum, sufficiet ut merita omnia vim suam pristinam recuperent. At verò secundum hanc sententiam merita nihil faciunt; tota enim ea gratia datur intuitu dispositionis, quæ proinde eadem daretur, & æquè intensâ, licet nulla merita præcessissent.

Imo, inquiunt, aliquid faciunt merita; efficiunt enim ut eadem gratia detur duplici titulo, ac proinde, si duo poenitentiam eliciant ut sex, quorum alter nulla antea habuerit merita, alter plurima, uterque inquiunt recipiet gratiam tantum ut sex, eruntque in gloriâ substantiali æquales, different tamen plurimum in accidentali, cùm secundus gratiam illam & gloriam recipiat duplici titulo, quod asserunt ei inprimis esse gloriosum.

Contra primò: Concilium enim quando loquitur de praemio meritis correspondente, non loquitur de accidentali, sed de praemio simpliciter, seu substantiali; illa enim est merces, quam à Deo pro bonis operibus expectamus, & quoties in Scripturâ fit mentio simpliciter de mercede, semper & primariò intelligitur praemium essentialiale. Nec sufficit dari gloriam duplici titulo; nullus enim censet ob hoc sufficienter premiari merita,

III.
Virum, si homo vel Angelus annihilaretur, & postea reproductur, merita illius redirent.

IV.
Ad quantum praemium reviviscant merita.

V.
Prædicta sententia refellitur ex Concilio Trid.

VI.
Respondent, efficere merita ut eadem gratia detur duplici titulo.

VII.
Sed contra: Concilium namque dicit loquitur de praemio meritorum, semper loquitur de essentiali.

merita, sicut nec in humanis compensaretur sufficienter labor alicujus, qui ex pacto pro denario diurno laboraret sex diebus in vineâ alterius, & tandem qui cum conduxit redderet unum denarium sex titulis.

VIII. *Dicunt alii, plus præmii pro meritis antiquis dari juxta diversitatem dispositionis, non tamen totum præmium.*

Hinc etiam impugnari potest sententia Valentia, Henriquez & aliorum, qui docent, plus quidem dari præmii ob merita antiqua quam dispositio postulat, non tamen totum præmium, sed plus aut minus supra dispositionem pro diversitate dispositionis: unde, inquiunt, si plures & plures quis virtutum actus post respicientiam eliciat, paulatim totam gratiam recuperabit. Sed contra hoc est: Jam enim merita ablato obice non reviviscunt, & si quis post primum actum statim moriatur, multa ex prioribus meritis præmium omnino non consequentur, cum tamen, juxta Concilium nihil eis desit ut augmentum gratiæ, gloriam, augmentum gloriæ, &c. consequantur, quam ut homo in gratiâ decedat. Deinde non redderet nobis Deus annos quos comederat locusta & bruchus, id est merita quæ amiseramus juxta sanctum Hieronymum.

IX. *Afferunt nonnulli penitentem non recipere totam gratiam, saltem in hac vitâ.*

Quæ etiam faciunt contra Scotum, Durandum & alios docentes penitentem præter gratiam, quam per penitentiam directè acquisivit, recuperare quidem jus ad totam gloriam, non tamen denuo recipere totam gratiam, saltem in hac vitâ. Sed contra: sicut enim Sacramenta ablato obice statim conferunt suum effectum, ita & merita suum, cum quoad hoc par sit utrorumque ratio; sunt enim instar agentium naturalium, ut sæpè ante ostensum est. Deinde mensura gloriæ in patriâ desumitur ex mensura gratiæ in vitâ, nec gloriæ petunt merita nisi mediante gratiâ, asserere autem in ultimo instanti vitæ dari totam illam gratiam, videtur gratis dictum, nulla namque ratio assignari potest, cur non detur statim simul cum virtutibus infusus primo instanti conversio-nis, quando primò auferitur, obex, cum tunc sint tam potentia ad obtinendam gratiam, ac unquam postea: sicut etiam primo instanti quo auferitur obstaculum, luminosum producit lucem.

X. *Obje. Docere Concilium Tridentinum, gratiam unicuique infundi secundum propriam illius dispositionem.*

Dices: Et est fundamentum contrariæ sententiæ, Concilium Tridentinum sessione sextâ, capite septimo, ait gratiam unicuique infundi secundum propriam cujusque dispositionem & cooperationem; ergo non in majore perfectione & intensione quam sit perfectio & intensio dispositionis. Respondetur, Concilium ibi solum loqui de gratiâ, quæ per se penitenti infunditur intuitu dispositionis tunc positæ, non de gratiâ, quæ confertur per accidens respectu penitentia; respectu hujus enim penitentia non se habet ut dispositio, sed merè ut removens prohibens. Responderi potest secundò, dispositionem intuitu cujus hic infunditur tota illa gratia, non esse solum actum contritionis seu penitentia, sed hunc cum meritis præcedentibus, quæ ut causa moralis possunt hic & nunc movere Deum ad partem gratiæ sibi correspondentem infundendam.

XI. *Alia opinio est, reviviscentiâ meritorum merendam esse penes diversitatem conatus in penitenti.*

Sotus in quarto distinct. decima-sexta, quæst. secunda, artic. secundo, ait, mensuram reviviscentiæ meritorum in ordine ad præmium desumendam esse penes diversitatem conatus, quem adhibet penitens in respicientiâ à peccato: si ergo, inquit, peccator præventus auxilio Dei adhibeat summum conatum quem cum illo potest, recipiet totam gratiam plius deperditam,

si medium conatum adhibeat, mediam gratiam, sicque secundum proportionem conatus redit semper gratia.

Contra primò: Eodem namque modo impugnatur hæc sententia, quo præcedentes, nam ablato obice omnia merita reviviscunt. Deinde, nihil aliud requiritur juxta Concilium Tridentinum, ut vidimus, ut merita omnia reviviscant, & præmium suum consequantur, nisi ut quis decedat in gratiâ; ergo si antea homo erat in gratiâ, habebat ab intrinseco totum quod requiritur ad constituendum jus ad præmium, & solum deest aliquid extrinsecum, nempe mors.

Tertiò, hinc sequitur, si duo amississent per peccatum centum gradus gratiæ, & alter præventus gratiâ ut viginti, eliceret actum ut decem, alter verò præventus gratiâ ut duo, eliceret actum ut duo; sequitur inquam, hunc secundum recuperaturum omnes centum gradus gratiæ amissos, alium verò, qui multo intensius operatur, non recuperare nisi mediam partem, quod tamen maximum videtur inconveniens; sic enim posset quis idem affirmare de meritis quando primò ponatur, nempe non esse desumendam præstantiam meriti, & mensuram præmii illi correspondentis penes perfectionem & intensiorem actus, sed videndum utrum cum conatum adhibeat, quem cum illo auxilio potuisset, quod tamen omnes negant, cum non sit culpa non operari semper maximo fervore & conatu, quo quis posset: deinde etsi levis aliqua culpa interveniret, non tamen obflaret merito. Tandem quantumcumque quis plures & plures actus eliciat, si tamen non sint tam intensi ac per auxilium tunc datum esse possent, nunquam totam gratiam deperditam recuperabit, imo multo minus gratiæ aliquando per secundum actum intentum, quam per primum maxime remissum.

SECTIO QUARTA.

Resolvitur questio circa magnitudinem præmii in reviviscentiâ meritorum.

DICENDUM itaque primò: Ablato per penitentiam, & gratiæ infusionem obice, merita reviviscere ad totum præmium quod iis ante lapsum debebatur, totamque gratiam statim recuperant. Secunda pars sufficienter ostenditur ex præcedentibus, præcipue in impugnatione sententiæ Scoti. Prima etiam pars probatur: Ratio enim quare merita antea non erant expedita ad gratiam obtinendam erat obex peccati; ergo hoc ablato iterum redduntur ad illam expedita, & consequenter sicut quando primò ponebantur opera, merebantur & consequantur gratiam, ita & ubi primò obex auferitur consequentur eundem effectum, uti de Sacramentis reviviscuntur dici solet.

Secundò probatur ex locis Scripturæ sect. 1. allatis: tertiò ex Concilio Tridentino sess. 6. capite decimo sexto citato. Nec enim gratiæ & gloriæ augmentum mereri possunt bona opera eorum, qui sunt viva membra Christi, nisi omnè præmium

XII. *Citra hanc sententiam est, aliud enim ad reviviscentiâ meritorum non requiritur, quam ut auferatur obex, seu peccatum.*

XIII. *Rejicitur ulterius hæc opinio ex gravi commoda, quod ex ea sequi videtur.*

II. *Ex locis Scripturæ supra citatis ostenditur merita ad totum præmium reviviscere.*